

اداره مرکزی :

آنقره‌ده ، استانبول جاده‌سته آنقره
معارف امینلکی یا شده‌کی داره

استانبول بورسی :

آنقره جاده‌سته ۸۷ نومروه
دانش خصوصی

صایی : ۶۴

مصاحبه

حیات

سنه‌ی هر بده ۱۵ غروش.

سنه‌لکی پوسته ایله ۷۰۵ لیره.

(اجنبی مملکت‌لر ایچین ۷۰۵ دولاو).

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بورسی

سراجت ایدیلر.

بازی ایشلریشک هرجی آنقره هر کنیده.

مبانه دامه‌یه ... زیارت داهه هرچو هیات قاتالم ...

۳۲۵ جلد

آنقره، ۱۶ شباط، ۱۹۲۸

نصره‌دنه‌سی بر حرش بحرانی نتیجه سیمیدر؟

و جد ، عینی الم ، عینی حظ ایچنده یوغوران استقلال حربی کی عظیم بر وقعته موجوددر . بونلرک ملی کته او زرنده بر شدیریجی هیچ بر تأثیر یا عادیغئنی ناصل قبول ایده‌یلریز ؟ بالعکس یوقاریکی ایستاتیق کوسته‌ریسورک چو جو قلرخی اجنبی مؤسسه‌لره بیراقانلرک مقداری آزمقدمه‌در . بونک مختلف سیلری میاننده « ملی اتاباه » ک اثری ده موجود بولوندینی شبه‌سز در .

اونک ایچین نه تصر حاده‌سنی ، نه ده اجنبی مکتب‌لرده بر جوچ تورک چو جو غنک بولونگاسی واقعه‌سی او زاق سیلره عطفه لزوم یوقدر . بجه تصر حاده‌سی ساده‌جه برمکتب ، بر تربیه واقعه‌سیدر . اجنبی مکتی تماماً غیر طبیعی بر تربیه محیط‌دیر . باشیجه واردات منبعی دینی تاسیسات اولان بو مکتب‌لرک هدف امکان مرتبه‌سنده طلبه‌سنک روحنه منسوب او لدینی دین و ملت محبتی تولید ایتمکدر . بوده غایت طبیعیدر . بر فرانز مکتب‌لرکی « پریاخود فره » بر آمریقان مکتب‌لرکی میس ، اکر آنله تودیع اولونان چو جو قلری و کنجلری محیطه نافع اولامیاچق حاله کتیر مکدن و جدان عذابی دویاچق درجه‌ده انسانی مفکوره ایله مجیز دکله صفتنده ، مکتب‌ده ، کندی ایناندینی ، واخود ایناندیرمک ایسته‌دیکی فکر لری تلقینه مساعد محیط یارا تیر .

هر معلم ، بالکن بر طاق شیدئی حقیقت‌لردن بحث ایمز . سوزاریله ، و قمه‌لر حقنده یا باجغی تفسیر لریله ، حرکت‌لریله ، بالخاشه صفتنده و مکتب‌ده وجوده

رهبرلرینک چو جو قلرخی ده نیجون او بابانجی محیط‌لرده کور دیکمزی دها درین برصورتده تحلیل ایتلیز » فؤاد بک کوره تورک جامعه‌سنک استناد کاهنی تشکیل ایدهن ملی تساند با غلری او زون سنه‌لردن یاواش یاواش چوزولشد . تصر واقعه‌سی ساده‌جه بونک نتیجه‌سی اولان دیکر بر جوچ حاده‌لر میاننده ، محدود بر ظاهردن باشقا بر شو دکلدر .

اکر بولیه ایسه تصر حاده‌سنک بر مکتب و تربیه مسئله‌سی کی دکل ، بلکه تورک جماعتک تساندیغی ضعیله‌لر کامل‌لرک نتیجه‌لری او لارق بافق لازم گلیسور . عجیا مسئله بولیه‌میدر ؟ بو حکمی قبوله بر کره المیزده کی ایستاتیق مانعدر .

ایستاتیق ، فؤاد بک ادعا سنک عکس اولارق اجنبی مکتب‌لرینه کیدن چو جو قلرک کوندن کونه چو غالماً دیغئنی ، بالعکس آزالدیغئنی کوسته‌یور . ۹۲۷-۹۲۶ درس سنه‌ی ایچنده اجنبی مکتب‌لرینه دواام ایله‌ین طبله موجودی ۹۲۸-۹۲۷ سنه‌سنده (۱۳,۴۰۰) در . حالبوکه (۱۱,۱۰۰) ماین‌شدر . صوک بومکتب‌لر مداوم طبله اولیلرک شکلندن سنه ظرف‌نده بارز بر نقصان وارد . بوحالده هر سنه او لیکلردن ده‌اصله اولارق تورک چو جو قلرینک اجنبی مؤسسه‌لره بیرا قلیلی بر دیکی واقع دکلدر که بونی درین بحرث بحرانی نتیجه‌سی عدایدم . تنظیمات‌لری ملی تساندک کوندن کونه ضعیله‌دیکنی قبول ایتمکده منطقاً قابل دکلدر . جونکه هر شیئی بر طرفه بیرا قله بیله ، اور تاده هیچ اولمازه بالقان حریتندن صوکرا جوچ قوتله‌نن ملی جریان وار ، تهایت متادیاً روحلری عینی

هر حاده‌یی حقیقی ماهیتیله تدقیق ایله‌مک ، وضعیتی تعینه و آتی ایچین واضح بر تدبیر آلمه خدمت ایده‌ر . بروسه آمریقان قولله‌ژنده کی اوچ کنچک تصری حاده‌سنک ده حقیقی سیلرخی آزاده‌ر مالیز . بوسایده نه یا پعیق لازم کله جکنی قطعیتله ثبت ایده‌یلریز . اکر بر حاده‌یی او لدجعه او زاق و پک کرفت سیلر . ربط ایدرسه کمئه کاف درجه‌ده سور ایتر و هان ازاله ایتمکه مجبور او لدیغmez وضعیت آکلاشیلاماز . تصر حاده‌سنک سبی نه در ؟ جمعیتده حاصل او لان مفکوره ضعفک بر نتیجه سیمیدر ؟ عجیابعی کنجلر رو حلزونه ایانا جقلری بر مفکوره بولامادقلری ایچینی بر تاقین ایله‌یوسوعه دینه بخلوب او لیور مشردر ؟ یا خود بر طاق و لیلر ملی تساندک قوتی حس ایتمکلری ایچینی چو جو قلرخی لاقدید بر صورتده اجنبی مکتب‌لرینه ویریور و او نلرک هر هانکی بر عقیده‌یه صاحب اولمالرینه قارشی سیرجی قالیورلر ؟

بو سؤالره جواب آزاده‌ر مق لازم در . جونکه آنچق بو سایده بروسه حاده‌سنک کنیش بر اجتماعی در دکه تظاهری کی باقغه مجبور او لورز . یاخود اونی بر تربیه و مکتب مسئله‌سی شکلندن مطالعه ایده‌ر . کوپریلی زاده فؤاد بک « حیات » ک چنکی نسخه‌سنده تصر حاده‌سی چوچ کنیش سیلرک نتیجه‌سی عد ایدیور و دیبورلر که تصر و قعده‌سنک ، باشیجه عامل او لارق ملک‌لر کی اجنبی مکتب‌لری کوسته‌مک ده بجه سطحی بر مشاهده‌در ؟ تورک چو جو قلرینک او جنس مکتب‌لری نیجون سنه‌دن سنه به داهه فضله دولدور . دفلرخی و ملکتک سیاسی ، حرثی ساحه‌لرده کی

حبیبی

ادبی تدقیق‌نامه

زمانی نیک اُک یوکسک شعر و أدب صنعتکار لیفینا
مظہراً ولان حبیبی آکلاشیدیغنه کوره حامیسی سلطانیک
۱۴۹۵ میلادیده وفات او زده رینه سلطان
حسین باقر ایله وزیر وأمیری علیشیر نوائی نیک
سلطنت ادبیه لری حکمران اولان خراسان طرفان ریتا
که چیزدر (۳) فقط مجری ۹۰۶ ده نوائی سک و
۹۱۲ - ۹۱۱ ده ده حسین باقاراینک ٹولوی
و بیدع الزمان میرزا نک ۹۱۳ ده شبیانی لر طرفند
خراساندان جیقاریلاراق شاه اسماعیل صفوی به التحاصل
سیرالارینداده شاه اسماعیل سرایلارینا انساب ایغیش
اولاسی تاریخا پک محتملدر . چونکه (حبیبی) ینك
شاه خطاطی سرایننا «ملک الشعرا» لق لفیله انساب
ایتدیکنی شاهیک اوغو لاریندان سام میرزا نیک «تحفه
سامی» آدلی تذکرہ سینده کوره بوروز بونکله برابر
او زون مدت شاهیک یاپینده قلامدیغنه ده آکلا .
بروز . فقط اوراده نه قادار قالدینی صراحتاً یامک
مکن ده کلدر . ایک احتمال وارد خاطر اولاً بیلدر .
یا شاعر شاه ایله برابر (۹۱۴) ده بغدادیک فتحی سفریه
اشتراك ایغیش اوراده قالمیش در، یا یا ووز سلیم
(۹۲۰) ده چالدیران ظمری او زده رینه هز عنده او غرایان
شاهیک یاندن آیریلاراق بقداده اورادن ده آنادلو
و ایستانبوله ساخت و هجرت ایله مکندر .

اویا جایی ینك تاریخ تصریح ایمکسزین (حبیبی) نیک
باوز سلیم زمانیشده و فانیدن بخته نظرآ ٹولوی

[۳] حبیبی حفند «حیات» مجموعه سینه کونده
ردین مقاله ده کی «حبیبی من تلامیذ علیشیر نوائی» قیدی
شایان نظردره بوصور تله چفتای - آذری و آذری -
عثمانی ادبیانلاری آراسینده کی مناسب دها باز
کورولور .

دیگر بمنظومه سی ده [بکناشیلک وادیبانی، ص ۱۰۰] ،
«آلای آلای کلن غازیلرک یعنی صفوی اور دولینک
اماملرینک ٹوچنی آلمه لری لازم کلیدیکنندن ، بروزغه
قیرمیزی ناجلرک - یعنی قیزیل کلامی صفوی تورکنلرینک
دولدورمه سی لزومندن، استانبولده صفوی حکدارینک
سنی سلطانیک یعنی عثمانی بادشاہنک یرینه کپوب
تاج دولته حکمران اولانستن» آتشین بروزغاندانی
لسانیله بحث ایمکده در، ایشته «پیر سلطان» واونک
نشر ایتدیکم منظومه لری، بونقطه نظردن، آناملوینک
بالکن ادبی تاریخی دکل ، سیاسی و دینی تاریخی
اعتباریله ده فوق العاده مهندر . تورکیاده کی علوی
زمره لری آراسنده بمنظومه لر ، سازلره او زون
عصرلر چالینمش ، ملکتک معنوی و ملی وحدتی
بوزمق خصوصنده شدله عامل اولشددر .

کوہ سبلی زاده محمد فوار

استانبول داوالنیشنده «توترك ادبیانی تاریخی» مدرسی

لہ نیغزاد کتبخانه لرینده تدقیقات ایله او غرا -
شیدیغز سیرالاردا آذری - عثمانی فلاسیق أدیبانی
آراسیندا آلین بیر حلقه تشکیل ایدهن حبیبی و
شاکری فضولی به داثر آلدہ ایتدیکم بعضی یازمه
و شیوه لاردان بیر قسمی آذری بایجانده نشر ایغیشیدک
با کوده نشر اولونان «معارف و مدنیت» مجموعه سینک
بنک بیرجوق شاعر لر مشق تقلید اولان مشهور
«دیدیم دیدی» مسدیله نظریه لری حقینده ده بیر
مقاله نشر ایغیشیدک که بالویله اورادن نقلأ «حیات» ده
یازمانی ادبیانزه عائد و شیوه لاریک معلوم اولسی ایغیش
فائده لی عد ایتدیک .

بونون تورک ادبیاندا بیوک بیر احترام و موقی
طوتان او بوبوک شاعر (ضولی) ینك استادیعنی ایغیش
اولدوغی تاریخی و شیوه لاردان آکلاشیلان (حبیبی)
(۱) ده آذری بایجانده مجری دوچرخه زونجو عصریک
س و کلاریندا ، آق قوبوبلو تورکه نلریندن او زون
حسن بک او غلی سلطان یعقوبیک (۸۸۳ - ۸۹۶)
حکومتی زمانیشدا یه تیشهن قیمتی بیر شاعردر . (۲)
چوبانیغله یاشار بیر فقیر جوجوق ایکن ذ کا
وسجه سینده کی قوتله سلطان یعقوبی علاقه دار ایده رهک

[۱] آذری بایجانده حکومت حسابنے حاضر لادیغز
«آذری بایجان ادبیانی تاریخی» آدلی اثریزده شاعر
حقيقنده تفصیلات وارد .

[۲] سلطان یعقوب ایله شاه اسماعیل صفوی
آراسینده بمناسبت صهره مهوجو در . شاهک والده سی
سلطانیک قیزقارده شی ایدی ٹوبه ایکن رقات سیاسی ده
آرالاریندا ۱ کیک اولامشدر . آق قوبوبلو لار
و صفویلر تاریخنے صراجعت .

بدرالدین «آدلی اثریه صراجعت ، ص ۷۳-۷۴】 .

هدائی افتندی ، بوزمره لرک صفوی حکمدار لریه
روابطی ، حتی قیزیلباش سفر لرنده بوزمره لر منسوب
سپاهیلرک کندی هم مذهبیه لریه حرب ایمه مک ایچون
تیاردن فراغت ایتدکلری خیر صراحة سوبله مکده در .
کذلك ، ۱۰۱۰ ده استانبولده بوکی شبهی زمره لرک
تفیش احواله مأمور ایدین «جشمی اندی» نک
ایکنی خیان «ه ویردیکی را بورده ده بونلرک «شاه
عباس» ی مرشد طایب دقلری ، حتی صفوی حکمدار نه
مادة ده بار دیده بولوندقفلری مصادر [«دانون» ک
«زورنال آزیاتیک» ده نشر ایتدیک متھه صراجعت ،
ایشته «پیر آبدال سلطان» بوزمره لرک پک مهم بر
شاعریده ، وائزی قیزیلباش و بکناشیلر یعنی بونون
علوی زمره لری آراسنده عصر لردن برى یاشامشدر .
اوونک ، «بیم آنالای بلک» طرفند نشر اولونان

وقارداشندن «آییرمشدر» بوقعه «سیواس»
جوارنده اولشددر ، بناءً علیه شاعر «سیواس» ه
«قائل» صفتی و برسیور واونک یمیلمه سی دبله بور .
برنخی منظومه دنده شاعرک - ویا خود ، اکتریله
معتاد اولدینی وجهمه ، اوونک ناملرینه بمنظومه بی
بازدینی برقا ملک اسنانک - زنجیر بند اولارق موقف
بولوندقفلری آکلاشیدور ، و شاعر «آجیلاک قابول
شاهه کیدم «نفراتیله» ، فرمت بولدقلری تقدیرده
ایران شاهی تزدینه فرار ایتك ایسته دکلری کوستزیور .
ایکنی منظومه ده ، حلالری شاهه بیلدرمک ایچون
کابه رجا ایمه لری ده ، برنخی منظومه بی مؤیددر؛ یعنی ،
شاعرک و با منسوب اولدینی زمره نک ، عجم شاهه
منسویتی و عثمانی اداره سک تعقیباتندن قور تولا بیلک
ایچون اوونک یانه التجاذن باشقا امیدلری اولادیغی
آکلا تقدیره در . دیک اولیورکه «بیر سلطان ابدال» ،
«سیواس» جوازنده یاشایان و ایران شاهلریه یعنی
«صفوی» خاندانه دینی رابطه لرله با غل اولان «اشنا
عشریه» دن «قیزیلباش بر تورک زمره سنه» منسوبدر .
«حضر پاشا» نک کیم اولدینی و سیواس

حوالینده جریان ایدهن و قمه نک ماهیتی و زمانی
آکلا یه حق اولور سق» پیر سلطان ابدال ک هانکی
دورده یاشادیغی تعیین ایده بیلریز . او تجی و اون
برنخی عصر لرده وزرادن بونامده بعض آداملر بیلورز ،
لکن بونلردن هانکینک سیواس حوالینده بولیه
برنادیب حرکتی اجرا ایتدیک حقنده معلوم اغزیوقدر .
کذلك ، «قلدر او غلو» حاده نسته ، اوونک بروسه
حوالینده کی حرکاتی یا تختی تلاشه دوشوردیکی
صیراده ، وزیر «حضر پاشا» نک بر تدبیر احتیاطی
اولق او زره اسکداره عنینه مأمور اولدینی معلوم در
[۱۰۱۶ ده : نیما ، ج ۲ ، ص ۲۳] . عبا
بوقاریک منظومه لر بو شایعه او زرینه می یازیلدری ؟
بونی بلک تخفین ایغیورز . هر حالده «حضر پاشا»
«سیواس» جوازنده برشکیل حرکتی یا پیش اولالیدر .
بوده ، دها زیاده ، اون برنخی عصرک باشلانفع سه لرنده
اولاً بیلری . بودور لره عائد تاریخنی منبلک تدقیقیله ،
بلک ، بوحاده نک زمانی دها صریح اولارق تعین
مکن او لور . مشهور صوف «غمود هدائق» افديشک
«برنخی سلطان احمد» ه «دوبریجه - زغره»
حوالینده کی «قیزیلباش» ک تطهیری توصیه ایچون
بازدینی مکتوبه بونلرک احوالنی بیلدریک تصریح
ایدین «حضر پاشا» - که بوقاریده بحث ایتدیکم
«حضر پاشا» در - هر حالده «پیر آبدال سلطان» ک
بحث ایتدیکی «حضر پاشا» اولالیدر [ترجمه حالی:
سجل علی ، ج ۲ ص ۲۷۹]

بمنظومه لرک اصل اهمیتی ، او تجی و اون برنخی
عصر لرده آناملو لدیه «قیزیلباش» دیدیکمز «توترك»
علوی زمره لری آراسنده ، ایران شاهلرینک قوتلی
بر دینی - سیاسی «پروباگاندا شکلرانه مالک اولدقفلری
کوسترمه سنده در . ایران شاهلرینک بروزغاندانی ،
«شاه اسماعیل» دن اعتباراً ، بالکز آناملو لدیه
دکل ، روم ایلیده کی «علوی» توترك زمره لری
آراسنده ده موجوددی . بخصوصه هدائی افديشک
مکتوبی بلک معنبداردر [محمد شرف الدین بلک «شيخ

بوببل ندر نه چندر دیدم دیدی [١]
باغ چنده مرغ روانکدر سنك
کوز کوردو کنجه کوکلم اولور [٢] حسنه مائلی
ایردى بوشوه ايله [٣] نجه عاقلى
سرع ايشن يوزنده ينه جاه بايل [٤]
بند ايشن [٥] انده بزنجه صاحب نظردى
جين [٦] سوبله بونه چاره ذقدن دیدم دیدى
ای چوق خطالو کندو مکانکدر سنك

ياسم يوريدى سوكى اول سرو سويه
کوز باقه قالدى خال وخط بوی روينه [٧]
بروانه سركوكل بقوب اول قد جويته [٨]
آلاندى طفل تكدل امك رنك روينه [٩]
بونه خجسته سرور سمندر دیدم دیدى
بخت سعيد عمر جوانکدر سنك

ترکس اویادى بوجن و آین وجاهم خواب [١٠]
كل جقدي پيرهن يقه سيندن آجوب نقاب
تب دوشى جانه جله آفاق طونى تاب
اولدم که طوغدى جبهه شرقدن آفتاب [١١]
برذرە کوردم انده دهندر دیدم دیدى
بوسوز يقين (حبيبي) کانکدر سنك

**
-سوکى وار-

[١] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده
(اول مرغ نه مرغ بونه چندر دیدم دیدى) ديه
مضبوطر .

[٢] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سندە
(اولنور) در .

[٣] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سندە
(پريلكله) يازيليدر ،

[٤] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
(کوزبله سحر ايدر نجه بيكچاه بايلي) سورينده
ضبط اولونوشدر .

[٥] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
(بند اولقمش) يازيليدر .

[٦] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سندە
(جن) يازيليدر .

[٧] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سندە
«خطوريك برينه» يازيليدر .

[٨] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
«پيرانه سريقوب کوكل اولندي روين» يازيليدر .

[٩] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
«آلاندى طفل تكدل اول خدموينه» يازيليدر .

[١٠] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
ذک اوياندى از چن دامن جامه خواب» يازيليدر .

[١١] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سندە
«شول دم که چقدي قله شرقدن آفتاب» يازيليدر .
عمومي كتبخانه نسخه سينده (شب دوشى ..)
ديه باشليان صراع دوردونجي صراعادر .

چكمش کاله [١] فرود [٢] عن وجاهنى
عنبرله طولدوروب باشيمه کيمش کلاھى
أبرين يوزنده الدى وعرض ايندى ماھنى
کوردم يوزنده دانه خال سياھنى
شول [٣] مشك لاله اوزره ندندر دیدم دیدى
جانکدر عکس داغ نهانکدر سنك
لعل وکهرله شوبله يايتشى [٤] طوداغنه
مشك ختن هوسدن اولاشمى يكاغنه
درنجف هوادن اصلمىش قولاغنه
چوق دانه دانه نسنه دوكلىش اياغانه
هي هي بونه عقيق بنددر دیدم دیدى
کوزدن آقىن جكردى قانکدر سنك
كتبىله [٥] چقىي كاشنه اول سرو كالمدار
الوان ميوه دامىتىه دوكدى شاخار

معبد

اوישيل آلهوله يانان کوزلره
جهنم ديديلر ، معبدى ديدم
معبدك اوكتىه ديزجوكوب يره
عشق ايله طوتوصق عادندر ديدم

کوره نلر دوداغنىڭ قىزىل رنگىنى
قايدىر ديديلر ، شر ابدر ديدم
ايچەنلر بوسەككى لىدىن بىنكىنى
سرخوشدر ، دلى در ، خرابدر ديدم

اي المى قادىن سنك او كىكە
خوف ايله ، رعەيەلە ديز جوكەن بونه
شېرىي صىرتىن آت قالدىر ديدم
بوپونه طابعىان آبىدالدر ديدم

فهرالسيئن مصطفى

بن کوردم آندە پىته وبادم وسېب ونار
بلل [٦] او قوردى عارضى باغندە زار زار

[١] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده (کانه)
ديه مضبوطر .

[٢] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده (فروم)
ديه مضبوطر .

[٣] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده
(اول مىك) ديه مضبوطر .

[٤] بو صراع (آسيا موزهسى) نسخه سينده
(لعل وکهر دستىلە پىشم داداغنە) طرزىشە
يازيلشدەر .

[٥] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده
(کش ايده) سورينده يازيلشدەر .

[٦] بو كله (آسيا موزهسى) نسخه سينده
(برمرغ او قوردى ...) ديه مضبوطر .

(٩٢٦) دن أول اولاق ايجاب ايديك شاعيرك
خطابي نزدينده كي اقامى ده ، بقدادده فضولى ايله منا .
سيقى ده ، توركىاده كي جياتى ده بلك آز سوره بىلدەر .
حبيبي نيك جياتىدە قاراكلق قالان بعض نقطەلار
كىبي شعر وصنعتده كى قدرىتىني تأييد ايده جاك ائرلىرى ده
جمهولىت ايجىندهدر . هجرى اوتونجى هصر باشلارىدا
اكرىدرلى حاجى كائىك وجوده كىبردىكى «جامع .
الظاهر» آدىلى بويوك بير جموعىدە موجود بير طاقىم
غزىلىرىدىن باشقا فضولىلره ، روحىلره ضيا باشالاره
قادار تۈرنەك تشىكىل ايدهن ساده وقيمتلى بير (مسدس)
بنك يالكز ايلىك بىتلرى (حسن جلى) [١] تذكرة .
سينده وايندان نقلادە (فائق رشاد) مرسومىك
(تارخ ادبىات عثمانى) [٢] آدىلى ارىنىدە ذكر
ايدىلە كده ، (فضولى) طرفىدىن تخييس . ايديلىش بير
غزىل ده فضولى ديوانىدە کورولە كده ايدى .

فضولى كىبي بير شاعيرك استادى اولان (حبيبي)
بنك ائرلىجى أللە اتكىك آذرى - عمانلى ادبىاتي تارىخىنده
هم دىيل ، هم ده شعر وصنعت نقطەلىرىدان چوق
بوبوك بير قىقىتى حائز اولاچاندى . كىچە بون آنه
قادار (حبيبي) مخلصل بير چوق غزىلر أللە كچمىش
ايدى ده بون خاصىدە باشقا شاعىلرده موجود اولدىيىندىن
اونلارى دوغۇ دون دوغرويا آذر باخانلى شاعىر
(حبيبي) يە اسنان ھەم تارىغى ، ھەم لانى برخطاتشكىل
ايدىردى . بون خاصىدە بوبوك بير احتياط لازمى .
اىتە (لە يېنۋەراد) كىتباخانەلىرىنىدە كى تدقىقاتىز
انسانىنده الدە ايتىكىمىز أسىكى أللە يازمالارى يېزە
(حبيبي) يەنك حقيقى واسلى بير آرى اولان مسدسىنى
ھەم دە كىرك معاصرى و كىرك خلفلى اولان بوبوك
شاعىرلىرى نظيرەلىرىلە برابر أللە اتكىك فرستىنى بخشى
ألىدەدى . ادبىاتىز ايجىن چوق قىمتلى اولان بون يېقىنى
نظيرەلىرىلە برابر نشر اتكى بير وظيقە بىلدەك :

«حبيبي» بنك مسى [٣]

دون کوردم اول تكارى طربىناك وار جند
كافور اليله دستەلىش عنبرىن كەند
بقدم شىكنج طره نە زار ومستمند
بر شخص نانوان او طورر كەندىنە بند
كىمەدر بومكىن اول نەرسىندر ديدم ديدى
زلمى كەندى طوتۇغى [٤] جانکدر سنك

[١] قىتالى زادە حسن جلى تذكرة . يازما
(صحيفه ١٦١)

[٢] تارخ ادبىات عثمانى: بونجى جلد فائق
رشاد (صحيفه ٣٤٩)

[٣] لە يېنۋەراد (عمومي كىتباخانە) سينده (٨٠١)
Bost نومرو دەقىيد بولۇنانال يازماسى بون منظومەنى

(فضولى) يە نظيرە او لارق كۆستەرىكىدە ايدى دە
بوبى ذھول ائرىدر (حبيبي) نك مسدسى اصلدر .

فضولى ، روسى ، جايى ، ضيا باشا و دىكىرلىرى او كا
نظيرە يازمىشلاردر .

[٤] بو كله حسن جلى تذكرة . يازما
(صحيفه ١٦١) طوقۇنى (فائق رشاد) ده (ص. ٣٤٩)
طوتاسىن و لە يېنۋەراد آسيا موزهسىنده موجود (٣١١)
نومرو لو دىكىر يازما نسخەددە (طوقۇنى) سورىتىدە
ضبط اولونوشدر .